

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
 öt hasábnos példány 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Helyesdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetések a szerkesztői iróházban vétetnek fel. Az előfizetés s hirdetésnyelvények a kiadóhivatásban, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztői iróházban a városi háza épülete alatt (Rözsztér) czimzandók.

színház.
 4-ik szám.
 April hó 2-kán
 OLGA
 haramia.
 Szabo Antal.
 zetésre is!
 rredeti
 arrogépek
 számára, Debreczen-
 ger varrógép-társulat
 ay Gyulánál, a leg-
 mellett kaphatók.
 nem is Singer gépek
 r-gépekért.
 arverési intézetben
 nem tartathatván,
 vül következő tárgyak
 ay, ezüst és gyémánt
 kövek, arany és ezüst
 órák, fegyverek, revol-
 vőr ruhák, szatol és ág-
 y.
 ETES.
 eladás
 atom üveg-házban,
 g-virágok, teljes és
 pelangonum — ápril
 natok
 Az igazgatóság.
 Férfi
 divat terme.
 kat
 ve!
 ante
 tói
 ve!
 ett:
 Uzeled u.
 2. sz. a.
 nok.
 gy helyben
 okot
 y testvérek
 jtnak a n. é.

A gymnásiumi oktatásügy pró- testáns iskoláinkban.

T. Szerkesztő ur! Belső lapjában — tudomásom szerint — nem egy alkalommal engedett tért, a tanügy érdekében buzgólkodók cikkeinek, hasznos szolgálatot tévén ez által azok ügynek, melynek felvirágzásától függ egyhá-
zunk és hazánk jövője. Legyen szabad ez ököböl reménylenem, hogy tölem sem fogja megtagadni a tért, ki nem kevésbé buzgó a tan-
ügyért.

Oly időket élünk, midőn hazánk szebb jövőjét az egyetemes nevelésügy mikénti állásától teszik függővé, midőn csekélyeségem nézete szerint nagyon helyén van minden idevonatkozó eszme tisztázása. E nézet ösztönözt arra, hogy a prot. iskolák oktatásügyéről — nem részlete-
sen, hanem csak általánosságban, — beszéljek valamit, — mint a mi bennünket nagyon közelről érdekel.

I.

Azon nagy átalakulást, — mely a protes-
tánsok helybeli főiskolájában már majdnem három éve hogy létrejött, — a közvélemény általános helyesléssel, mondhatni örömmel fogadta. Az újítás — mely nagyon szükségessé vált — átalakította a főiskolában a felsőbb oktatást, lényeges változtatás tételével a tanítás és tanulási eljárást nagyon is hiányos rendszerben. Tan-
szabadságot nyertek a jog- és hittanhallgatók, s a „fanyarság komoly” iskolai törvények helyett olyan szabályokat, minők az illetőket, mind koruk, állásuk és hivatásuknál fogva, jog-
gal és méltán illeti meg.

De ki fogja tagadni, hogy az átalakítás nagy műve még befejezve nincs, s hogy a mi eddig tételtek, az csak alapja ama nagyobb-
széri reformnak, mely életbeléptetni fogó szükség, midőn a tanárok, — a munkafelosztás nagy kérdésnek megjelése után, — a hazai egyetemeken uralkodó módszer szerint fogják előadni a tudományokat, s midőn a hallgatóság nem pusztán a félévek végén tartatni szokott, s kollókválásnak nevezett szigorlatokra készül, hanem arra is törekszik, — mert kénytelen vele, — hogy a tudományos műveltség igényei-
nek megfelelő képességgel lépjen az életbe ki.
Hogy ennek nemcsak a helybeli, de minden prot. felsőbb iskolában létre kell jönni, azt hiszem mulhatatlanul szükséges; ha csak az illető kormányzat testületék nem akarják szándékosan aláásvani ezen nagyfontosságú intézetek jövőjét.

Nagyon helyesen jegyezte meg Balogh Ferencz ur lapjában (Evang. prot. lap 1875. Jul. 9. 28 sz.) Veteránus prot. felsőbb iskoláinkról, ezt mondván: „Fokról fokra, évről évre hanyatlanak, nem állanak többé a tudomány színvonalán, s az egyetemektől messze elmaradtak!” Valóban szomoró igazság ez, melyben — miképp Veteránus hiszi, úgy én is meg vagyok győződve, hogy nem akad ember, ki ha pártatlanul akar ítélni, — kétkedni elég merész volna.

Az a mi itt segítene, természetes, hogy nem más, mint a minék teljesülését Veteránus-
sal együtt mindenki egyformán óhajta, — hogy oldassék meg a munkafelosztás kérdése minél előbb a legsikeresebben.

S hogy a tanárok kellően díjaztatassanak. De ha ez megtörténhetnék is, arra, hogy prot. felsőbb osztályainak a tudományosság igényeinek megfelelő képző intézetek legyenek, nézetem szerint nagyon kevés volna, mert meg-
nyagok győződve, hogy azoknak teljesülése által, a kívánt eredmény még létre nem hozható. — Több már itt a hiba, a mit jóvá kell tenni, mint hogy annyi változtatással meglehetne elégedni;

s ne csak a felső részekben keressük a betegség okát, de meg kell vizsgálni az egész test szer-
vezetét, mert nem mindig ott van a bajnak forrása, a hol látni lehet a legnagyobb mérvben.

Vessünk csak egy megfigyelő komoly pillantást prot. gymnásiumaink oktatásügyére, s megfogunk győződni, hogy felsőbb iskoláink betegségeknek forrása jobbra itten van! Ez hibás, az alap; s hol „az alap hibás, ott a dőlés fá-
tuma kikerülhetetlen!”

Hogy „(prot.) gymnásiumaink, az állami e-
nemű tanintézetekkel, a versenyt bírtan kiáll-
ják, hogy a pesti, debreczeni, szegedi iskolákból kerülnek az egyetemekbe a legképzettebb ifjak” — bár mennyire is tapasztalatból mondja ezt, Veteránus (az idézett lapban), én ezzel, különö-
sen az állítás első részével, teljesen nem ér-
tetek egyet.

Nézzük meg csak prot. lapjainkat, folyó-
iratunkat, nem találunk-e bennök sűrűn cik-
keket, melyek iskoláink hiányos szervezetről vádaskodnak, s annak javítását élénken sür-
getik? Bizony, bizony nem zörög a levél, ha csak nem bizgatja valami!

Ime 3 éve lesz idestova, hogy a debreczeni főiskolában a tanszabadság áldásos virága meg-
honosított, mégsem tételtek semmiféle intéz-
kedés sem, hogy így a helybeli, mint az ezen kerülethez tartozó prot. gymnásiumok átalakít-
tassanak; nem vétetik figyelembe a főmérések, melyek ezzel a tanügyet, a tanszabadságot, a tanárokat és a tanulókat éri. A régi módszer helyébe új nem hozták be, s a felsőbb iskolá-
ból származott szellemet, bekességben hagyják tanítani a gymnásiumban.

A többi prot. intézetek felügyelői még annyit sem tettek mint a tisztántúli részéke a debreczeni felsőbb iskolában. Hálával és elismeréssel fog ezért nekik a nevelés minden barátja adózni! Vajha e példát a többi helyen is követ-
nék. De a munkafelosztás elve sehol nincs ki-
mondva, nem hogy megis oldatott volna, vagy a közel-jövőre nézve kiutalásba helyezték. — Pedig még ez végre nem lesz hajtva gymnásiu-
mainkban úgy, mint felsőbb iskoláinkban, ad-
dig le kell tenni azon reményről, hogy az állami intézetekkel versenyezni lehessen, hogy azai egy szín-vonalon állónak tekintessenek.

Prot. iskoláinkban egy nagy hiba, a taná-
rok alkalmazásánál történik. Nem nagy ügy-
leneml vannak a választással megbízottak arra, hogy mennyire van az illető jelölt képessége a tudományok bizonyos ágának szakszerű tanítá-
sára, hanem egy ismeretes, százasok sokasá-
ljal szentesített, de eredményekben nagyon hibás eljárást követnek, melyet itt bővebben szel-
letni nincs kedvem; de a mely eljárás még egy-
felől a hazai általános tanügyre felszámíthatatlan veszteség, másfelől kisebbíti prot. iskoláink tekintélyét. Hogy kivétel nincs, nem álltom.

Hajdan, midőn a teológiai elvégzett ifju-
valamely tanszékre elválasztott, emulasztat-
atlan kötelességévé lett tette, fölkeresni a kül-
föld tudományos intézetét, hogy ott 3-4 éven át képezze magát azon szakra, melyet számára a választók kijelöltek, s így nyertek prot. iskoláink képzett, tudós tanárokat, mit történelmi tényekkel igazolhatunk városunkban is. És ez egész helyén való volt. A régi idők fő igénye a „teológiai műveltség” bírása volt, melyet a tanároktól legelőször és mindenképp felett meg-
követelt. Joga volt hozzá.

De most, midőn más igények vannak, más a cél, az irány, midőn hazánkban két tanárképző intézet van, hol a jelöltek szak-
szzerű képzést nyernek, mondom most hiba, ha a teológiát elvégzett s a külföld valamely legközelebb eső egyetemén egy pár szemesz-
tert végig halgatót ifjut választanak el prot. gymnásiumainkban, oly tanszékre, melynek tárgya iránt nem hogy szenvedélyes szeretettel

nem, de gyakran mégcsak rokonszenvvel sem viseltetik.

Hány tanszék töltetik be olyanokkal, kik a különböző intézetekben a teologia bevégezése után mégcsak hazai egyetemeket sem látog-
gatják meg, a magas és egyetemes ismeretek megszerzése végett? Az ily „univerzál ge-
nie”-re rá szoktak bízni aztán 4-6 egymás-
sal ellenkező tárgyat tanítani 18-20 söt 24 órával is, — támasztván egy bábeli záravart, s csoda hogy a tanár le nem roskad a nagy súly alatt. — Képzhetetlenség, tökéletesítet-
magát ily szervezett mellett a tanár, van-e ideje a buvárkodásra, irodalmi munkásságra, gondolhat-e a nevelés helyes elveinek kikuta-
tására, megvilágítására? Vezetethetik-e általa a tanuló önállóságra, önképzésre? kívánni sem lehet.

Mindennek aztán nagyon természetesen más eredménye nincs, nem lehet, mint az, hogy a tanár nem tehet tárgyai érdekében többet, mint hogy a kötelezett részt bevá-
gja. A tanítvány pedig, ha nagy nehezen beérszakolta emlékezetébe a kiszabottakat, felé sem gondol többet, nem óhajta többet eljáratni, s meggyökeresedik benne az önkép-
zés átkos ellenszeme — a felületesség.

Állami tanintézetekben nem így van a dolog, s ha bár nem lehet is őket a tökéle-
tesesség mintáinak nevezni, de nem is találunk szervezetekben ily lényeges hibákat.

Nagyon természetes. A munka arányosan van felosztva a szaktanárok között, kik kivá-
lasztott tárgyakat szenedélyesen szeretik, s abban buvárkodni — mert idejük is van rá — kedves kötelességeiknek ismerik, valamint azt is, hogy kikussák a legjobb módot és elve-
ket, a melyeknek alkalmazása által tanítósok sikere biztosítassék. Eljárásuk által felbuzsít-
ják a tanítványokat az alapos tudás és önképzés vágyát, s annak ápolására mindent elkövetnek.

A tanárok bírák továbbá a tananyagot a legnagyobb mérvben, tudják azt szeretni, s meg-
szeretettel, megtanulják a nevelés elveit helyesen alkalmazni, s így nem csoda ha ily előhaladást tudnak felmutatni, melyet még egy-
felől a tanulók soha eléggé meg nem hallhat-
nák, másfelől into és buzditó példát adnak hasonló törekvére.

Ezek pedig mind az állam azon helyes intézkedéseinek eredményei, melyszerint a) a munkafelosztás sikeresen végrehajtott, b) a tanszék-
szakszerűen vannak felállítva, c) csak kellően képességtelvények alkalmaztatnak, kiknek d) díjazása életük végéig méltányos összegben van megállapítva.

Prot. gymnásiumainkban ilyen intézkedés nincs. Ezért nincs a tanításnak kellő sikere, és aligha lesz is, míg ezt meg nem tessék. Addig pedig ne várjuk, hogy az ily szervezeti isko-
lákból lépjenek a legképzettebb ifjak az egye-
temekre, mert e vélemény — bár tudunk az ellenkezőre kivételes példát — pusztá ábránd marad, mit a való szomorun czól meg.

Van még egy dolog, mi prot. iskoláink előhaladását nagyon gátolja t. i. a sok apró vidéki gymnásiumok megtűrése, melynek káros hatásáról holnap beszéljünk.

Y.—

— A esendőrség — Az „E.—” írja: —
Ó felsége elhatározta, hogy az erdélyi és horvátországi esendőrség ezután a magyar kormány alatt legyen, teljesen és véglegesen, még pedig a honvédelmiügy alatt a katonai állás-
ra vonatkozó minden szempontból, s a belügy-
ügy alatt a személy- és vagyonbiztonság fenntartását célzó feladatát illetőleg.

— Az igazságügyi bizottság szombaton d. u. Perczel miniszter és Csemeghy államtit-
kár jelenlétében tárgyalás alá vette a váltóór-
pohár bort hozott, ezt letette az íróasztalra s aztán részletezőleg nézett reá: „Isteneim, mily halvány ön Fuchsig ur!” mondá aggodva, ön rosszul van, mi bajja?

Minden sötét gondolat, mi Osvald kedélyét elhomályosította s barátságos kérdésre egy pillanattal eltűnt, nem ez egyszerű szavak idézték elő e hívós határt, hanem a hang-
melyben kimondattak, a tekintet, melyel Gretchen reá nézett, e tekintet, melyben ily gyön-
géd gondoskodás, oly valódi benső részvét volt, — tettek azt. Nem tehetett másképp, neki meg kellett ragadni a kis fehérkezt, mely vilá-
nlag nyugodott, e pillanattal egészen elfeledte, hogy e kéz az igazgató leányé, melyet meg-
értinteni, soha sem merészelhet egy fejezve.

Gretchen is ellejtékezett erről, kezét önként nem vonta vissza, sőt egy kis ideig Fuchsig kezében hagyta még meg sem nehezelt azon gyön-
géd szoritásért, melyet érzett, még barátságosan mosolygott midőn így szólott: „Ugy látszik Fuchsig ur, arczsine visszatért. Apa nagyon busul önön, s azt hiszi, hogy újra sokat dolgozott, s megerőtötte magát.”

„Atyja urala igen jó viszonyát Osvald, ni-
alatt Gretchen kezét elcsócsátotta — az igaz-
gató megemlézte figyelmzettette helyzetére — kis rosszul volt az egész, mely már azonban elmúlt. Most már egészen jól érzem magam, s képes vagyok munkámat folytatni.”

„Nem ma ne dolgozzék, mondá hévvel Gretchen, nyugodjék, idüljön fel, igyék egy pohár bort, olvasson hírlapot, vagy könyvet, de semmi este se erőltesse meg magát. Apa határozottan kérti.”

Biztosított őnt, hogy teljesen egészséges vagyok, szívből köszönöm, hogy személyesen fáradt, holott vendége van.”

Igen Margolz segédbíró ur. Egyszer volt már itt az intézetet megnézni. Apának nagyon tetszik, de igen kedves embernek is látszik.

„Az kitűnő ember!”

„Osvald hírtelen rendezte magát. Bár egy percig zavarban volt, hogy meggondolatlan nyilatkozata által magát elárulta, de valami hi-
fogás által a gyantulan leányt könyves félve-
zethette volna. De hazudni Gretchennek! Soha! ön maga szegyezte volna! Komolyan felelt.”

Igen régóta ösmerem jó barátom.

„De eről ő egy szót sem szólott, mondá Gretchen bámulva.

tának a vizsgálatot úgy akarják meghusítani, hogy mindazon ultramontan képviselő önkény-
lékzón, kinek választása ügyében vizsgálat van elrendelve. A nagy összekészítés feje, va-
lószerűleg Ponton d' Amcourt vicomte.

— Dánia. A dán törvényhozás már évek óta vizsályban áll a kormányval. Legutóbb a helyzet ismét feszültté lön. A két kamara, a budgetörvényre nézve nem bírt egyetértésre jutni. A képviselőház nem akarta megszavazni a támogatására a kormány által kért, a felső ház által jóváhagyott összeget. Márcz. 27-kén a képviselők igen csekély többséggel végkép meg-
húsították az egyetértés létrejöttét. Ennekfogva a király a képviselőházat feloszlatta.

A TÁRGYALÁSI TEREMBŐL.

Szilágyi János sámsóni lakos mult 1875. évi. január 29-én Grell József p-
tamási bírtokán történt bírói árverés alkalomával megvett 42 köböl gabonát, mit ideig-
lenes cseléde, H a j d u László őrizete alatt a tanyán hagyott, azonban az árverés napjának éjelen a záros helynek deszka oldala kibontat-
ván — a gabonából 25 vékányi eltolvajoltatott.

A tettes kildte iránt megindított nyomozás azonnal eredményre vezetett, mivel a zsákmány elvívójának nyomait az utközben el-
hullatott gabona határozottan kijelölté, s a gabona őrzésével megbízott Hajdu Lászlót egye-
nesen Szabo Lajos sámsóni lakos, mint a lopás kilderített tettesének lakás-ához vezette.

Vádolt azonban e körülményt nem tekin-
tette elegendő indoknak arra, hogy tettét töredelmesen bevalja, hanem mindvégig makacs tagadásban maradt, mondván, hogy a gabona hulladék ellenében mit sem bizonyít, mert azt más is elhullathatta; továbbá a lopás végbeviteléhez szükségelt székérel sem rendelkezett a tett elkövetése éjelen, mivel szekeré szénával megrakva egész éjjel az udvaron állott, majd tanukra hivatkozott, kik tudják, hogy vádolt éjjel a p-tamási tanyán meg nem fordulhatott, s e szerint vámbeli eseményt sem követhe-
tett el.

Ezen mentésekkel szemben a vádolt tet-
tesége mellett szóló nyomok részletesen sorolattatván, nevezetesen kimeteltetve az, hogy az utközben elcsorgatott gabona, határozottan s csakis vádolt tetteséggel bizonyítja, mivel ez-
sákmány s csorgás lakháza udvarán, bent vég-
ződik;

továbbá megczófoltatván vádoltának a sze-
ker használhatlanság tekintetében felhozott vé-
delme; kimutatattván az, miként az a l i b i beiga-
zolására felhívott tanok vallomása létezős, határozatlan s ennél fogva hitelt nem érdemlő, s vádolt ezen megczófolt védelmi érvelé-
sével emeltetve tetteséggel kétségelmentes tevő azon többi bünyelenségek, hogy midőn a reá hárma-
lott gyant folytatn a kutatást fogatosított köz-
ségi szolgák által megpergett — a padon épen gabonát kevert s a meg egészen ki nem ontott zsákból, nem engedett mintát venni, sőt azt egé-
szen kiontva, az igaz tulajdonát képező gabo-
nával sietve összezavarta, végre, hogy a köz-
ségi szolgákat, a lóttak elhallgatása végett, megvesztegetni szándékozott, mit bünyelensége-
czetében bizonyára nem teendett; ezen össze-
tett bizonyítékok alapján s a b o k ir. aligévez vádoltat a betéréses lopás bünyelenségének kimondani s a súlyosított enyhítő körülmé-
nyek egybevételése után 9 havi börtönrre elítélni kérte.

A kir. tszék Szabo Lajost a kir. ügyész indítvány értelmében bünyelenség kimondta s 6 havi börtönrre ítélte, mely ítélet úgy vádolt, mint a kir. ügyész által felbevezetett.

II. eset. öv. Kuruicz Borbála polgári lakos, mult 1875. évi ápril egyik napjánk éjelen kamrájában zöréjt hallott, minék keletkezé-
séről tudomást akarván szerezni, lát Bodnár Józsefet felkeltve a kamara felé mentek, honnan egy ember ugrott ki s szaladva menekülni törekedett, hanem Bodnár József és a zajra összeköszült szomszédok által letartóztatott.

A letartóztatott egyben — noha arczát kezeivel elfedve, magát minden áron felismer-
hetlenné akarta tenni, — Elek Gábor polgári lakos ismertette fel, ki makacsul tagadta, hogy lopási szándékkal járt Kuruicz Borbála udva-
rában s állítólagos nagyfokú ittassága mellett csak annyira akar emlékezni, miszerint az ud-
varra, az őt ugató kutayára bedobott kapujáért

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

ELTÜNT.
 Elbeszélés.
 Irta: STRECKFUSS ADOLF.
 MASODIK RÉSZ.
 (52-ik folytatás.)

Csak Kutscheke idézte fel néki a szomorú mulat. Kutscheke hi maradt ugyan ígretéhez, Osvaldot soha sem nevezte másként, mint „Fuchsig ur” de a kedvező alkalmat gyakran felhasználta, ha a dolgozó szoba tisztogatás és rendezésekor Osvaldot egyedül találta, hogy a félbeszakadt beszélgetést folytassa, és mindenkor erőlyesen ismételte, hogy meg-
bocsáthatatlan ostobaság ha egy gróf a vén épületben ül mint tolvaj, s még sem az, s egy szava által kiszabadulhatna.

Ha Osvald intett barátságosan, de szí-
árdul visszautasította, Kutscheke mindig ezt felelte: „Ha nem, hát nem! de nem nyugod-
dott bele. Morogva vissza vonult, s mindég hozzátette, gyalázat hogy egy beszélgetés iz-
zko nem tehet okosat, de ígretet ígretet marad, de nem mindnap borul el.

Az ily beszéd mindennap ismétlődött. Kutscheke mindennap kedveltebb és mogorvább lett, de az utolsó napokban vissza kapta végre kedvét. Elmúlt a kedve Osvaldot figyelmeztetni, nem háborgatta többé a munkánál, leg-
felőbb ha az írodát kitakarította, az íróasztal-
nál megállott egy perczig, s alattomosan nézett Fuchsig urra, neki elég volt, ha Osvald barátságosan intett, s akkor fütörözve hagyá el a szobát.

Az álomkép megzavarása, melybe Osvald magát ringatta, az utolsó napokban megzavartatott, és ez a kellemetlenség Margolz látog-
gatása idézte elő, s annál keserűbbek voltak a gondolatok miket a látogatás felidézett.

Az íróasztalánál ült, a tollat letette, mert dolgozni nem tudott, forró homlokát kezére tette, tompa merengésbe silyedt, midőn érezte, hogy vállát meg érintik. Ilyedten riadt fel és nézett szét.

Gretchen állott előtte. Egy tányéron egy pohár bort hozott, ezt letette az íróasztalra s aztán részletezőleg nézett reá: „Isteneim, mily halvány ön Fuchsig ur!” mondá aggodva, ön rosszul van, mi bajja?

Minden sötét gondolat, mi Osvald kedélyét elhomályosította s barátságos kérdésre egy pillanattal eltűnt, nem ez egyszerű szavak idézték elő e hívós határt, hanem a hang-
melyben kimondattak, a tekintet, melyel Gretchen reá nézett, e tekintet, melyben ily gyön-
géd gondoskodás, oly valódi benső részvét volt, — tettek azt. Nem tehetett másképp, neki meg kellett ragadni a kis fehérkezt, mely vilá-
nlag nyugodott, e pillanattal egészen elfeledte, hogy e kéz az igazgató leányé, melyet meg-
értinteni, soha sem merészelhet egy fejezve.

Gretchen is ellejtékezett erről, kezét önként nem vonta vissza, sőt egy kis ideig Fuchsig kezében hagyta még meg sem nehezelt azon gyön-
géd szoritásért, melyet érzett, még barátságosan mosolygott midőn így szólott: „Ugy látszik Fuchsig ur, arczsine visszatért. Apa nagyon busul önön, s azt hiszi, hogy újra sokat dolgozott, s megerőtötte magát.”

„Atyja urala igen jó viszonyát Osvald, ni-
alatt Gretchen kezét elcsócsátotta — az igaz-
gató megemlézte figyelmzettette helyzetére — kis rosszul volt az egész, mely már azonban elmúlt. Most már egészen jól érzem magam, s képes vagyok munkámat folytatni.”

„Nem ma ne dolgozzék, mondá hévvel Gretchen, nyugodjék, idüljön fel, igyék egy pohár bort, olvasson hírlapot, vagy könyvet, de semmi este se erőltesse meg magát. Apa határozottan kérti.”

Biztosított őnt, hogy teljesen egészséges vagyok, szívből köszönöm, hogy személyesen fáradt, holott vendége van.”

Igen Margolz segédbíró ur. Egyszer volt már itt az intézetet megnézni. Apának nagyon tetszik, de igen kedves embernek is látszik.

„Az kitűnő ember!”

„Osvald hírtelen rendezte magát. Bár egy percig zavarban volt, hogy meggondolatlan nyilatkozata által magát elárulta, de valami hi-
fogás által a gyantulan leányt könyves félve-
zethette volna. De hazudni Gretchennek! Soha! ön maga szegyezte volna! Komolyan felelt.”

Igen régóta ösmerem jó barátom.

„De eről ő egy szót sem szólott, mondá Gretchen bámulva.

„Nem ösmerem meg, legalább remélem! —
Hogy is jöhetne azon gondolatra, hogy engem itt és ezen ruhában talál! — Gretchen kisas-
zony, szegyetlen önként hazudni. Nem tudok, s legkevesebb, ha önként szembe nézek: ez által sorsom az ön kezébe tettem! Ha ön arról, hogy Margolzot ösmerem, Margolz segédbíró, söt éles atyja előtt is csak egy szót szól, ki-
mondhatatlanul szerencsétlenné tesz. Hídje el nehéz kötelesség az, mely kénszerít nevetem eltitkolni, s ártatlanul egy meggyalázó bünyelést viselni, mert esküszöm, hogy ártatlan vagyok.”

„Ne szóljon többet egy szót sem Fuchsig ur! szakítá őt félbe Gretchen, felhevülve: méltatlan volna hozzám, ha esküire volna szükség, hogy ártatlanságban bíljék. Fáj, hogy atyám és ön irántam, kik annyira szeretik, nem viseltetik bizalommal, de nekem az nem szükséges, én tudom, hogy ön ártatlan.”

„E szót köszönöm önnek teljes szívemből. Búszkévé és erősen tesz, hogy elviselhessem balsorsomat.”

(Folyt. köv.)

K Ü L F Ö L D.

— Olaszország. Depretis miniszterelnök márcz. 28-kán hosszadalmas nyilatkozatot tett az új kormány programjáról. Rövid bevezetés után, a miniszterium legfontosabb teendőit egyenként felsorolta. Mindenekelőtt a választó rendszer, a képviselő immunitas szabályozását, a bíróiak teljes függetlenségét hangsúlyozta. Az egyházi kérdésekben a kormány soha sem fog támaszkodni lépi föl, nem akar ellenségeskedést, de nem táplál a kiengesztelésre sem illúziókat. A pénzügyi viszonyokra térve azt, kiemelte, hogy a kormány a megszavazott költségvetést nem lépi át, s általában minden erejét az államháztartás, egyensúlyának megszüntetésére fogja fordítani. — A program nem igen lelkesült fogadtatásra talált.

— Franciaország. Egy francia lap, a „Gazette” nagy felűntést keltő leleplezést hoz egy nagy titkos klericális szövetezetről, melynek székhelye Franciaországban van, de a mely a külföldi is élénk összeköttetésben áll. A mult év szept. és okt. havában az ultramontan mozgalom vezetői kevésbé ismeretes, de tevékeny emberek léptek összeköttetésbe, melyből aztán a „Société républicaine de Jesus” (Jézus király titkos társulata) fejlődött ki, melynek célja a carlista-ügy támogatása. A választási actió szerint még csak az előkészítés műve. Minthogy minden erőfeszítésnek az a célja, hogy a kath. kormányt támogattassanak, reménylik, hogy a kath. fejedelmek, s az elnyomott kath. népek támogatni fogják ügyüket. E leleplezés folytán a kamara vizsgálatot rendelt el több ultramontan képviselő választása ügyében. Az ultramontan

gató megemlézte figyelmzettette helyzetére — kis rosszul volt az egész, mely már azonban elmúlt. Most már egészen jól érzem magam, s képes vagyok munkámat folytatni.”

„Nem ma ne dolgozzék, mondá hévvel Gretchen, nyugodjék, idüljön fel, igyék egy pohár bort, olvasson hírlapot, vagy könyvet, de semmi este se erőltesse meg magát. Apa határozottan kérti.”

Biztosított őnt, hogy teljesen egészséges vagyok, szívből köszönöm, hogy személyesen fáradt, holott vendége van.”

Igen Margolz segédbíró ur. Egyszer volt már itt az intézetet megnézni. Apának nagyon tetszik, de igen kedves embernek is látszik.

„Az kitűnő ember!”

„Osvald hírtelen rendezte magát. Bár egy percig zavarban volt, hogy meggondolatlan nyilatkozata által magát elárulta, de valami hi-
fogás által a gyantulan leányt könyves félve-
zethette volna. De hazudni Gretchennek! Soha! ön maga szegyezte volna! Komolyan felelt.”

Igen régóta ösmerem jó barátom.

„De eről ő egy szót sem szólott, mondá Gretchen bámulva.

ment be, de kitűnően az, hogy Kurucz Borbála...

nélia a szomszédasszonyok szerepét igen ked...

számot Kovács Gusztáv szavalata képezte, ki...

tekintetből szabadságot legénység, s különösen...

— A nőten urak bájjára, mely holnap este tartatik...

NAPI HIREK.

— T. előfizetőinkhez és olvasóinkhoz! Mindazon t. előfizetőink...

— Zenedei hangverseny volt tegnap is a zenede termében...

SZÍNHÁZI SZEMLE.

— Pénteken, márcz. hó 31-kén adott Szigligeti újabb vígjátéka „Az Új Világ”.

Szigligeti ez új darabja, ha nem is emelkedik a vígjátéki tökély magaslataira...

— Szombaton, april 1-én az előre hirdetett „Három csorú koca” helyett...

— Az idej hadgyakorlatokra vonatkozólag a nagy kir. honvédelmi minisztertől...

— Várak engedelgy. A nagyméltóságú m. kir. földművelés, ipar- és kereskedelemügyi...

A „Debreczeni Ellenőr” eredeti távirata.

— Tokajból a tiszszabályozási-társulat igazgatójától april 2-kán déli 12 órakor...

Debreczeni színház.

VIII-dik Bérlet. 4-ik szám. Kedden, april hó 4-kén adatik:

Lázadó zsidók.

Felolós szerkesztő: Szabó Antal.

Részletfizetésre is! a kedvelt eredeti

Singer varrógépek

családok és iparosok számára. Debreczenben egyedül a Singer varrógép-társulat képviselőjénél...

HIRDETÉSEK.

Árlejtési hirdetés.

A báránfi ref. egyház egy új iskola építésére nyilvános árlejtést hirdet...

Az iskolaeépület f. évi szeptember 15-ik napjáig el kell készíteni.

Vadon Miklós, egyházi jegyző. Szel György, egyházi elnök.

Eladó ház.

Czegléd-Burgundia-utczán a 38. sz. ház, mely áll két lakosztályból...

Árverési hirdetés.

Az ugynevezett Ürgenyilas földék, a Csukás csapáséktól a város-pérséi...

Kelt sz. kir. Debreczen város gazd. tanácsának 1876. márcz. 23-dikán tartott nyilvános üléséből.

MÁTÉ FERENCZ

fűszer-, mag- és borkereskedő Debreczenben Főpiacon.

Ajánlja kitűnő minőségű fűszer-cikkelt u. m. czukor, kávé, rizs és milly-gyertyát...

vetemény és virágmagvait;

ugyszintén bel- és külföldi borait ismert hírneves termelők-től; végre

ásvány-vizeit

bártfai, bixárdi, borszéki, carlsbadi, eszi, franzens-badi, gieshübli, gleichenbergi, halli, ivándai, kissingeri, koryntyczai, marienbadi, pühnai, rohitschi, selti stb. forrásokból.

Ásvány-vizekből minden 14 napban friss szállítmány érkezik.

Vidéki megrendelések a legnagyobb gondnal és figyelemmel fogantatosítottak.

50. sz. 5-7 1876.

Kész törött festékek, száraz festékek mindenféle színben,

len-firneisz, zinkweisz-firneisz, ausztriai és galcziai terpenin-olaj, tiszta gép-faolaj, tisztított és napraforgó-olajok, damár, copál, terpenin, padozal, vas, bór, és spiritus-lackok, politur, belga szekerkenőcs, gazdasági és kertü vetemény-magvak, fűszer és gyarmatarúk, jutányos áron ajánlatnak.

Kacsó Ferencz, fűszer és festék üzletében. Czeglédutca elején a tak. pénz. háza alatt.

Ugyancsak itt van a részvény-kártyagyár raktára is.

96. sz. 3-20 1876.

Table with multiple columns listing real estate and business advertisements, including 'Tiszavideki és arad-temesvári vasút', 'IV. Kassáról Budapest és Bécs felé', 'V. Temesvárt és Aradról Pest és Bécs felé', 'VI. Váradról Budapest és Bécs felé', 'VII. Váradról Várad felé', 'III. Bécs és Pestről Arad és Temesvár felé', and 'II. Bécsből és Pestről Arad és Temesvár felé'.

Kiadó lak és bolt.

A Szechenyi-utczán 1767. sz. házban az emeleten két szoba és egy előszobából álló lak...

123 sz. 1-2 1876.

Tölgyfa áruk

szőlőkarók, lugoslábfák, oszlopok, itatóvályuk, hengerek, deszkák, négyszögfák és több közhazsnu és építésekre szükséges tárgyak készletben tartanak

Berger Henrik az ispotály templom melletti raktárában.

125. sz. 4-7 1876.

Előfizetési helyben házhoz hoztan ké... Egész évre Félre Négyedre Egy óra Előfizetési helyben városi könyvnyomda épület, az udvarban K. Lajos és ifj. Csáthy kedéseiben, vidéken

A gymnásiumi testáns isk

A bajnak, hogy fe társának kellő sikere un kinteni a vidéki kis gy...

A „Debreczeni Ell

ELTÜ Elbeszél Irta: STRECKF MÄSODIK (53-ik folyó) kezét, s hevesen szorít a kézesókot, aztán visszavo mosollyal mondá: nem köszönne Fuchsig ur, hogy én valamit apá hissük, mióta közelebről után óhajta, igérem, hogy bíró ur, sem apa nem hal nekem a segédbíróval ost De most el kell hagynom, szabad többet dolgoznia, Apa ó hajtja, és én kérem